

Pascal Boniface

El món segons Fillon

La política exterior francesa es divideix principalment entre gaullo-miterrandistes, d'una banda, i atlantistes i occidentals (neoconservadors), de l'altra. No divideix els socialistes d'esquerra dels republicans de dreta: aquesta fractura travessa els corrents polítics. François Fillon –que va guanyar diumenge passat les primàries de la dreta republicana– està clarament en una òptica gaullo-miterrandista.

D'acord amb els occidentalistes, França pertany principalment a una família: atlantista ahir, occidental avui. Si sorgeix una amenaça, s'ha de fer bloc; fa temps va ser en nom de la lluita contra la Unió Soviètica, avui per defensar un Occident amenaçat per una possible amenaça russa i/o xinesa o islamista. Els gaullo-miterrandistes creuen, tot i això, que França no es pot diluir en una única família atlantista o occidental. Ha de demostrar la seva independència per avançar les seves pròpies solucions i, en aquest sentit, no es limita a incorporar els arguments dels Estats Units.

Per tant, François Fillon pertany a la línia gaullo-miterrandista de la diplomàcia francesa. La seva prioritat és la independència de la política exterior francesa més que una alineació d'absoluta solidaritat, sinònim d'alineament amb els Estats Units. No és del tot exacte, com diuen els oponents, que s'alineï amb Vladimir Putin. Per descomptat no practica un *Russian bashing* com es fa en els cercles de Washington o de l'OTAN. Ja es deia a començaments dels anys seixanta que De Gaulle feia el joc a la Unió Soviètica, quan es va dignar a establir relacions amb Moscou per tenir marge de maniobra vis-à-vis de Washington. França es va considerar llavors aliada, però no alineada amb els Estats Units. François Fillon havia expressat les seves reserves sobre la tornada a les estructures

milítars integrades de l'OTAN. La relació amb Rússia encara divideix fortament els polítics i els experts de la diplomàcia francesa.

Fa poc, François Fillon em va concedir una entrevista sobre la política exterior francesa en el número cent de *La Revue Internationale et Stratégique*, on va declarar en particular que França continua sent una gran potència, però amb una fractura

El candidat de la dreta francesa defensa una política exterior que marqui distàncies amb els Estats Units

creixent entre el seu activisme internacional i la seva fragilitat interna. Per exemple, li resultava sorprenent que alguns hagin pogut retreure-li que consideri Rússia com un "soci internacional que cal respectar". "El general De Gaulle discutia amb Stalin, però seria de mala educació parlar amb Vladimir Putin?", es va preguntar.

"Realpolitik" s'ha convertit en una mala paraula, com si s'hagués oblidat que les relacions internacionals també van ser dictades per l'interès nacional i amb subjecció a una profunda dialèctica. S'entén que podriem tenir diferències amb Moscou sobre molts temes, però és d'interès comú que treballem junts".

La seva posició en el conflicte palestino-israelià és també una visió gaullo-miterrandista. Per tant, em va dir: "Es pot desactivar completament aquest barril de pólvora sense avançar la pau entre Israel i Palestina? No! Aquest conflicte és la mare de totes les frustracions". Així doncs, discredita dels més ardents partidaris d'Israel que volen minimitzar la importància d'aquest conflicte.

Les seves posicions recents sobre el terrorisme gihadista són dignes d'anàlisi. Reprèn els elements del llenguatge dels neoconservadors, evocant una "Tercera Guerra Mundial" i que un desafiament terrorista seria de la mateixa naturalesa que l'amenaça nazi en el passat. És de suposar que si el risc terrorista és innegable, no obstant això, no és una amenaça existencial per a les nostres societats. Potser François Fillon ho va esmentar per deixar sense espai polític a qui ell considerava el seu principal rival, Nicolas Sarkozy.

Potser volia estar en línia amb les preocupacions del públic i els mitjans. La diferència és que agita aquesta amenaça per defensar un acostament, no a Washington, sinó a Moscou.

"En el terreny polític la prioritat és vèncer l'Estat Islàmic, no desmantellar el règim de Damasc". D'altra banda, el prestigi de França a l'estranger és incompatible amb excessos islamòfobs d'alguns polítics i intel·lectuals francesos. Fillon no tindrà més remei que separar-se'n si vol que França sigui respectada i popular a nivell internacional.●

JAVIER AGUILAR

P. BONIFACE, director de l'Institut de Relacions Internacionals i Estratègiques de Paris

Remei Margarit

Les tempestes

Mentre escric aquestes paraules, escolto la levantada que ha portat pluges intenses amb llamps i trons. És la tardor que s'expressa.

I com que crec que les lleis físiques regeixen per a tot l'univers i que els éssers humans en formem part, a més de les tempestes meteorològiques també hi ha tempestes socials i personals. En l'àmbit social hi ha tempestes polítiques, econòmiques, de creences, dels poders. I encara que pensem que tot això és controlable, pel que va passant sembla que una gran part no ho és, s'escapa del control de les voluntats humanes, a vegades la realitat

s'esmuny entre els dits com l'aigua, no la podem retenir encara que vulguem. I el mateix passa en l'àmbit personal, el cos a vegades fa el que vol pel seu compte, ja hi estem avesats, però això no vol dir que no ens incomodi, com si el cos hagués d'obeir sempre el nostre dictat. I l'ànima? I la ment?

En aquest àmbit hi ha tempestes de tota mena, xàfeces violents amb llamps i trons, fortes ventades sorprenents, núvols baixos, boirines persistents, calamarsades i, de tant en tant, alguna calma que es presenta sense que l'esperéssim gaire. Tot plegat sorprenent, no hi ha un ritme conegut, sempre és l'inesperat.

William Shakespeare, a *La tempesta*, diu: "El meu projecte ha esdevingut ma-

dur. Els meus encisos, fermes; i m'obeeixen tots els meus esperits, i el temps avança dret amb el seu farcell. On som del dia?".

Una expressió de l'ansia de poder sobre tot plegat, un retrat de la condició humana del vol creure que pot amb tot. I la crua realitat és que ens poden coses com: les funcions orgàniques, la climatologia, l'edat, els records, la gana, la set, els amors, les amistats, les pèrdues i també els fantasmes i les construccions de la ment anticipant guanys i pèrdues futures. La veritat és que anem superant, amb penes i treballs, els obstacles que la realitat ens posa al davant i encara gràcies.

I encara torno a Shakespeare quan diu: "Acollim la vida tal com se'ns presenta". Doncs això.●

Pilar Rahola

Un llibre

Tota pausa s'abellix amb un bon llibre. I atès que la setmana ens ofereix aqueductes, l'ocasió és perfecta per regalar-nos temps i lectura. Personalment, tinc el llibre a la bossa i l'efecte Pavlov ja m'ha produït salivara. Es tracta de *La prosa de la vida*, de Joan-Carles Mèlich, una petita meravella que es devora amb la mateixa fruïció amb què enriqueix el pensament.

Mèlich retorna a les llibreries i a l'àgora pública i, pel que he tastat, ho fa amb la mateixa intel·ligència, sornegueria i profunditat a què ens té avesats. Som molts els que pensem que Mèlich és el filòsof més innovador, brillant i necessari d'aquests temps tan desconcertants.

Personalment confesso que tant *La lliçó d'Auschwitz* com la seva *Ètica de la compassió* em van ajudar a construir un relat nou de l'ésser humà i d'alguns conceptes cabdals, com la mateixa compassió o la idea de la dignitat, no endabades, com diu Mèlich, després d'Auschwitz calia pensar l'ètica d'una altra manera. I, com faig quan em trobo amb l'excel·lència, vaig vampiritzar-ne algunes reflexions que m'acompanyen, amb la intenció, sovint fallida, d'entendre la condició humana. Per exemple, i cito

No és l'obediència als codis morals el que ens fa humans, sinó reconèixer que som éssers vulnerables

de memòria, la idea que no és l'obediència als codis morals el que ens fa humans, sinó el reconeixement que som éssers vulnerables i, per tant, capaços de respostes ètiques. Ho deia el mateix Mèlich, els nazis seguien codis morals i, de fet, es comportaven "dignament" amb els que reconeixien com a dignes, és a dir, com a iguals, però en canvi van ser l'exponent de la més brutal maldat amb aquells que no consideraven "dignes", ja fossin jueus, homosexuals, gitanos... És a dir, podien tenir una moral pròpia, actuar amb codis que consideraven dignes, i tanmateix eren incapaces de sentir cap compassió envers els altres, els diferents, els que seguien altres codis, tenien altres dignitats i, alhora, mereixien una resposta ètica al seu patiment. Es tracta d'empatia, d'acompanyar el proïsme, més enllà de la comprensió, la similitud o la complicitat. De fet, en línia amb el que diu el filòsof, no vivim ara el mateix fenomen nazi, amb aquests fanàtics, sobreixits de moral religiosa, ideològica, èpica, i tanmateix incapaces de sentir cap compassió davant els joves que converteixen en bombes humanes? És a dir, sobrecarregats de moral i buits d'ètica.

I ara arriba *La prosa de la vida*. En espera de xalar amb la seva profunditat de pensament, deixo algunes reflexions com a *delicatessen*: "Som fets, però ens podem desfer. L'humà és l'ésser que pot dir no, que pot esmenar la totalitat"; "en les ferides al nostre cos, hi habiten espectres que fan presents els absents"; "els metafísics no suporten la vida. Difamen la vida"; "si només passa allò que era previst, aleshores no passa res"; "en un món en el qual tot té el mateix significat, res no significa res".

Com us deia, xalaré...●

R. MARGARIT, psicòloga i escriptora